

РОБОТА З БАТЬКАМИ

УЧНІВ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ

Вихователь ГПД

Голяннич Н.І.

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ «БУДЬМО ЗНАЙОМІ!»

1. Прізвище, ім'я дитини.
2. Дата народження дитини, адреса проживання.
3. Стан здоров'я, хронічні захворювання, група крові.
4. Улюблені й нелюблені дитиною страви харчування.
5. Місцезнаходження дитини до школи:
 - а) відвідувала дитсадок;
 - б) виховували вдома;
 - в) доглядала бабуса;
 - г) доглядала няня.
6. Ім'я, по батькові матері, вік, освіта, сімейний стан та освіта батьків матері.
7. Ім'я, по батькові батька, вік, освіта, сімейний стан та освіта батьків батька.
8. Склад і структура сім'ї:
 - а) повна;
 - б) неповна;
 - в) повна складна (проживання з батьками, з дідусем і бабусею).
9. Кількість братів, сестер, їх вік, імена.
10. Домашні умови (помешкання, його стан, віддаленість від школи).
11. Інтереси та здібності дитини.
12. Як розвиваються в сім'ї здібності дитини? Хто із членів родини цьому сприяє?

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ «ВИ І ВАША ДИТИНА»

1. Чи любите ви свою дитину такою, яка вона є?
2. Чи дослухаєтеся до її думки?
3. Чи виправляєте мовлення дитини?
4. Чи визнаєте право дитини на помилку?
5. Чи знаходите щодня час для спілкування та занять із дитиною?
6. Чи подаєте приклад у читанні газет, книг, журналів?
7. Чи обговорюєте побачене і почуте разом?
8. Чи завжди знаходите час для спільного відпочинку, прогулянок тощо?

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ «ВИ І ШКОЛА»

1. Як ви можете оцінити свої стосунки зі школою, у якій навчається ваша дитина?

- а) Хороші;
- б) нормальні;
- в) посередні;
- г) погані.

2. Як часто відвідуєте школу?

- а) Щотижня;
- б) один раз на місяць;
- в) один раз на чверть;
- г) один раз на семестр.

3. З якою метою ви приходите до школи?

- а) На батьківські збори;
- б) на зустріч з учителем чи вихователем групи продовженого дня, щоб бути обізнаним щодо всіх справ класу своєї дитини;
- в) для участі у виховних заходах класу, де навчається дитина;
- г) для надання допомоги педагогам;
- д) за викликом педагогів та адміністрації школи.

4. Що ви відчуваєте після відвідування школи та бесід із педагогом?

- а) Задоволення;
- б) радість;
- в) надію;
- г) тривогу;
- д) розчарування;
- е) розгубленість; є) сум.

5. З якою проблемою у навчанні та вихованні дитини ви зіткнулися у школі?

6. Що б ви хотіли змінити у спілкуванні вашої дитини та школи, педагога?

7. Чи хотіли би ви більше брати участь у житті школи та класу, де навчається ваша дитина? Яку саме?

АНКЕТА ДЛЯ БАТЬКІВ «КНИГА У ВАШІЙ СІМ'Ї»

1. Чи подобається вашій дитині читати книги?
2. Скільки часу ваша дитина проводить за книгою?
3. Зазвичай ваша дитина читає за власної ініціативи чи за примусом?
4. Яким книгам вона надає перевагу і чому?
5. Як ви заохочуєте читацькі прагнення дитини?
6. Чи даруєте ви своїй дитині книги?
7. Чи обговорюєте ви зі своєю дитиною прочитане?
8. Чи вважаєте себе активним читачем?
9. Чи можете ви вважати себе прикладом для своєї дитини?

Більшість батьків вважають, що виховувати дітей можна без спеціальних знань, а навички виховання набуваються самі собою. Але це не так. Усім дорослим необхідно зважати на практичні поради спеціалістів, тому що у виховному процесі можна прямувати як правильним, так і хибним шляхом. Дотримання цих порад допоможе батькам уникнути значних помилок у вихованні дитини.

АНКЕТУВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ТА БАТЬКІВ

Анкета для учнів

1. Чи знають батьки про ваші здібності та інтереси?

- ні, не знають;
- намагаються дізнатися;
- так, знають.

2. Чи допомагають вам батьки в розв'язанні особистих проблем?

- у мене немає проблем;
- ні, не допомагають, сам справляюся;
- так, допомагають.

3. Чи знають батьки особливості твого темпераменту?

- ні;
- я схожий на батьків;
- знають.

4. Чи звертають батьки увагу на твій фізичний стан?

- у них немає на це часу;
- не завжди;
- постійно.

5. Чи схвалюють батьки твої заняття улюбленою справою?

- Ні;
- не знаю;
- так.

6. Коли ти чиниш не правильно, погано, чи розуміють батьки, що вони неправильно тебе виховують?

- я так не чиню;
- не знаю;
- можливо.

7. Чи часто батьки, приходючи з роботи в поганому настрої, обрушують свій гнів на тебе?

- так;
- іноді;
- ніколи.

8. Чи часто батьки вирушають разом з тобою в подорож (у похід, на прогулянку в парк, у кінотеатр)?
- вони люблять відпочивати без мене;
 - не доводилося;
 - завжди.
9. Чи завжди батьки гніваються на тебе за погані оцінки?
- завжди;
 - ніколи;
 - спочатку поговорять зі мною.
10. Чи часто ти прислухаєшся до думки своїх батьків?
- ні;
 - іноді;
 - часто.

Анкета для батьків

1. Чи добре Ви знаєте здібності вашої дитини?
- ні;
 - намагаюсь дізнатись;
 - так, знаю.
2. Чи допомагаєте Ви вашій дитині в розв'язанні її особистих проблем?
- у дитини немає проблем;
 - навряд чи;
 - так.
3. Що Ви можете сказати про темперамент вашої дитини?
- нічого;
 - схожий на мій;
 - знаю й ураховую його особливості.
4. Чи звертаєте Ви увагу на фізичний стан своєї дитини?
- не маю на це часу;
 - не завжди;

- так.

5. Чи схвалюєте Ви улюблене заняття вашої дитини?

- це пуста витрата часу;

- не знаю;

- можливо.

6. Якщо дитина вчинила погано, чи розумієте Ви, що це може бути результатом вашого неправильного виховання?

- цього не може бути;

- не знаю;

- можливо.

7. Вертаючись із роботи в роздратованому стані, Ви часто виливаєте свій гнів на дитину?

- так, часто;

- не замислювався над цим;

- намагаюся контролювати свої емоції.

8. Чи часто Ви подорожуєте зі своєю дитиною?

- люблю відпочивати на самоті;

- не доводилося;

- обов'язково, якщо є така можливість.

9. Якщо дитина прийшла додому з поганими оцінками, ви відразу починаєте гніватися?

- відразу;

- ні;

- спочатку поговорю з дитиною.

10. Як ви вважаєте, дитина завжди прислухається до Вашої думки?

- ні;

- іноді;

- думаю, моя думка дуже важлива для дитини.

Результат анкети для учнів і батьків

Учні

№ з/п	Так	Ні	Не знаю
1.	9	2	6
2.	7	5	5
3.	6	3	8
4.	9	1	7
5.	12	1	4
6.	5	7	5
7.	2	15	2
8.	8	8	1
9.	3	5	9
10.	6	-	11
Всього	57	47	58

Батьки

№ з/п	Так	Ні	Не знаю
1.	17	-	3
2.	19	1	-
3.	19	1	-
4.	19	-	1
5.	14	5	1
6.	19	-	1
7.	-	18	2
8.	14	3	3
9.	2	6	12
10.	-	2	18
Всього	123	36	38

За результатами анкетування батьки добре знають здібності своїх дітей, завжди допомагають дитині розв'язати її особисті проблеми. Якщо їхня дитина вчинила погано майже всі батьки вважають себе винними у цьому. Ніхто з батьків не вважає, що їхні діти прислуховуються до думки старших.

50% учнів вважають, що батьки допомагають їм у розв'язанні особистих проблем. Діти вважають, що не завжди треба слухати батьків.

КОРИСНІ ПОРАДИ ПСИХОЛОГА — БАТЬКАМ

1. Якщо ви бажаєте здоров'я своїм дітям, необхідно побудувати весь побут у сім'ї за принципами здорового способу життя:

а) живіть у певному режиму праці, відпочинку, харчування, а саме: своєчасно лягайте спати, харчуйтеся;

б) починайте день із посмішки та фіззарядки;

в) облиште курити, вживати алкоголь у присутності дитини;

г) залишайте за порогом дому роздратованість цінами, урядом, керівниками і підлеглими, невдачами і поганим самопочуттям, адже все це непомітно передається членам вашої родини. Відбувається поступове накопичення стресової енергії, що виснажує нервову систему, порушує роботу всіх систем організму, знижує його захисні функції;

д) не ставайте рабами телевізора, особливо у вихідні. Знаходьте час для спілкування з природою. Це допоможе відновити нервову енергію, підвищити імунітет. Пам'ятайте, що вигляд хворобливої людини пробиває біоенергетичний та психологічний захист інших;

е) дуже добре, якщо ви захоплюєтеся спортом — це допоможе залучити до здорового способу життя і дитину;

ж) пам'ятайте, що всі ваші звички — це не більше ніж стереотипи, що створюють оманливе відчуття комфорту. Ваші нові звички, для набуття яких потрібні вольові зусилля, принесуть вам і вашим дітям щастя повнокровного, здорового життя, подарують комплекс нових відчуттів.

2. Якщо ви бажаєте бачити вашу дитину працьовитою (лише це дає змогу реалізувати себе в житті й претендувати на успіх), то:

а) ніколи не позбавляйте своїх дітей участі у сімейній праці. Це не тільки виховує навички, а й формує звичку робити щось у сім'ї та для сім'ї;

б) ніколи не говоріть погано про наслідки діяльності дитини, прогнозуйте результат. Страх невдачі не повинен обмежувати творчість та ініціативу;

в) ніколи не виносьте «сміття з хати»;

г) не поділяйте працю в сім'ї на «жіночу» і «чоловічу» — у цьому запорука виховання почуття обов'язку стосовно будь-якої праці, необхідність якої висуває життя.

3. Якщо ви хочете бачити своїх дітей здатними збудувати міцну сім'ю, бути щасливим у ній, подарувати вам удячних і культурних онуків, то:

а) будьте витриманими та спокійними у родинному колі, зберігайте доброзичливий, інтелігентний тон спілкування;

б) приділяйте своїм дітям максимум уваги у вільний від роботи час, співпереживайте разом із ними, створюйте атмосферу абсолютної єдності інтересів у сім'ї;

в) з підкресленою повагою ставтеся до дружини (чоловіка), постійно підносячи в очах своїх дітей культ жінки, матері (батька — глави сім'ї, добувача). Уникайте суперечок, конфліктів, скандалів, навіть критики в присутності дітей;

г) обов'язково проводьте сімейні свята — це психологічне обґрунтування сім'ї як джерела єдності й радості!

4. Якщо ви хочете бачити своїх дітей культурно розвиненими особистостями, то:

а) не шкодуйте часу, коштів для спільного культурного відпочинку зі своїми дітьми. Людина багата насамперед у своїй емоційній сфері. Не збіднюйте життя обмеженням матеріальних та фізіологічних потреб, адже життя дається лише один раз;

б) знаходьте час читати самі й залучайте до книжкової премудрості дітей. Діліться враженнями з дітьми;

в) цікавтесь успіхами дитини в образотворчому мистецтві, хореографії, співах;

г) добре було б, якби у дитини з'явилося хобі. Дуже добре, якщо захоплення дитини успадковане від батьків, тоді ваш син або донька — назавжди ваш друг і спільник, а ви для них — високий авторитет.

5. Якщо ви НЕ бажаєте бачити своїх дітей безпринципними, то: в жодному разі не дозволяйте собі займатися в присутності ваших дітей плітками, критиканством на адресу своїх родичів, знайомих, клієнтів, учителів. У дитини виникає підсвідоме, а тому неймовірно стійке переконання, що світ складається з обдурювачів і кретинів. Нігілізм і дворушництво ввійдуть у плоть і кров ваших дітей, і цього вони ніколи не зможуть приховати та будуть позбавлені любові й підтримки оточення, адже набудуть слави неприємних людей, а зрештою — людей нещасних. Звісно, ілюзії небезпечні, однак зневіра у людях — страшніше, адже ілюзії нас іноді зраджують, а зневіра отруює життя щохвилини.

Особливо неприпустимим є викриття вчителя, який з усіма своїми недоліками намагається навчити хорошого. Якщо батьки навіюють своїй дитині недовіру до вчителя, дитина робитиме протилежні висновки навіть із того, що є правильним з усіх точок зору. 6. Якщо ви бажаєте, щоб ваша дитина зростала милосердною, приділяйте максимум уваги власним батькам, особливо, коли вони хворіють або ослабли: не залишайте їх без турботи і допомоги. Робіть це разом із дітьми. Таким чином, уся система виховання в сім'ї повинна будуватися лише за двома принципами:

1. Ваш власний стиль і поведінка мають відповідати вашому ідеалу у вихованні.

2. Відповідно до вашого ідеалу ви повинні забезпечити такі умови, за яких різні види корисної діяльності поступово сформують особистість із вашої дитини.

"Організація розумової праці учнів удома"

Важливою складовою частиною навчально-виховного процесу є самостійна домашня робота школяра. Організувати її за всіма гігієнічними вимогами мають учитель і батьки в тісній співдружності.

Братися до виконання домашніх завдань не варто одразу після закінчення уроків, коли працездатність дитини знизилась, а також після обіду, коли внаслідок інтенсивних процесів травлення частина крові відпливає від головного мозку, що теж знижує інтенсивність розумової роботи.

Після повернення зі школи учневі насамперед пообідати. Передусім треба відновити працездатність дітей, яка суттєво знизилась. Найкращий - активний відпочинок на свіжому повітрі. Це позитивно впливає на функціональний стан центральної нервової системи. Однак слід пам'ятати – тривалість посиленої фізичної праці, ігор чи занять на свіжому повітрі не повинна перевищувати 1,5 год, інакше працездатність не лише відновиться, а навпаки, знизиться.

Корисно для молодших школярів і пасивний відпочинок після уроків – сон близько 1 год. Особливо він потрібний ослабленим дітям.

Важливою умовою успішного виконання домашніх завдань є визначений сталий час для цієї роботи: у дитини виробляється умовний рефлекс на час, вона швидше входить у роботу, легше засвоює матеріал, отже, виникає стан особливої схильності до розумової праці, практично не доводиться долати внутрішній опір і змушувати себе братися до завдань. Абсолютно неприпустимо відкладати виконання завдань на більш пізній, ніж встановлений режимом, час.

Перед початком роботи необхідно ретельно провітрювати приміщення, в якому працюватиме учень. У кімнаті, де працює школяр, необхідно додержуватись цілковитої тиші, повністю припинити розмови, виключити телевізор та радіоприймач.

Ефективністю виконання домашніх завдань значною мірою залежить і від правильного освітлення приміщення: його джерело має знаходитись з лівого боку від школяра, щоб рука не затінювала книги чи зошита. Недостатнє природне і штучне освітлення робочого місця призводить до швидкого погіршення зору. Заняття ж у світлому приміщенні підвищують життєвий тонус і працездатність, при цьому діти стають активнішими й уважнішими.

Найоптимальніше місце для робочого куточка школяра – біля вікна, де найсвітліше. Стіл ставлять так, щоб денне світло падало на нього зліва чи прямо. Праворуч від стола ставлять етажерку або вішають полицю для книжок. Кожна річ має лежати на своєму місці.

Неабияке значення має і відповідальність меблів – стола і стільця – зросту дитини. Від неї значною мірою залежать правильна посадка, своєчасне запобігання швидкій втомі, порушенням постави і зору. Про це слід пам'ятати батькам і по можливості стежити, як сидить за столом син чи дочка. Адже нерідко учні прибирають

найрізноманітніші пози. Одні горбляться, інші занадто схиляються над зошитом. У дітей, які не вміють правильно сидіти, не може бути й гарної постави. В жодному разі не можна дозволяти дітям читати лежачи, бо це призводить до напруження зору і може спричинити виникнення і розвиток короткозорості. Учні зі зниженою гостротою зору при читанні і письмі мають обов'язково користуватися окулярами відповідно до рекомендації лікаря.

Відомий російський педагог К. Д. Ушинський твердив, що в дитини, яка тривалий час зайнята приготуванням до уроків, послаблюється пам'ять, увага, знижується працездатність, що впливає на якість виконання домашніх завдань і успішність взагалі. Безперечно, надмірна й тривала розумова робота негативно впливає на розвиток і здоров'я учня. Такі діти менше бувають на свіжому повітрі, мало рухаються, систематично недосипають. Отож не дивно, що в них розвивається ознаки перевтоми - загальна слабкість, нервозність, головні болі.

У початкових класах учителі, як правило, рекомендують спочатку письмові завдання, а потім усні. Починається з предметів середньої трудності, а тоді переходити до важчих. Так, спершу доцільно виконати письмові вправи з української мови, математики, а тоді вже зайнятись читанням чи малюванням.

Дорослим дуже важко привчити дітей працювати зібрано й у хорошому темпі, адже без сторонньої допомоги на це здатна лише незначна частина учнів. Щоб діти не розпорошували уваги під час занять, треба взяти за правило: до початку роботи прибрати зі столу все зайве, що не стосується виконуваного завдання, і підготувати все потрібне.

Батьки повинні бути ознайомлені з усіма гігієнічними вимогами щодо умов домашніх навчальних занять школярів, постійно стежити за правильністю пози дітей під час розумової і фізичної роботи.

Дотримання гігієнічних вимог до організації розумової роботи школярів удома сприятиме їхньому успішному навчанню, повноцінному психічному і фізичному розвитку.

Орієнтовні розробки батьківських зборів

Пропонуємо орієнтовну тематику батьківських зборів протягом навчального року та з оглядом на вікову специфіку учнів

Ключові поняття: робота з батьками, батьківські збори (класні та загальношкільні), освіта батьків (батьківський всеобуч).

Структура публікації:

Орієнтовні розробки батьківських зборів:

- початкова школа;
- п'ятий клас;
- шості-восьмі класи;
- середня школа.

У попередньому числі журналу "Підручник для директора" № 7 за 2007 рік, редакція розпочала публікацію змісту нового спецкурсу «Робота з батьками», де було розглянуто теоретичні аспекти цього питання: **загальне планування такого напрямку діяльності школи, програми роботи з батьками тощо.**

1-й клас

ПЕРШІ ЗБОРИ. ЗНАЙОМСТВО З БАТЬКАМИ УЧНІВ-ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Педагоги зустрічаються з батьками першокласників перед початком навчального року. Доречніше за все проводити таку зустріч-збори наприкінці серпня. Учитель використовує перші збори для того, щоби познайомитися з батьками, налаштувати родину на необхідність спілкування зі школою, педагогами, створити оптимістичний настрій на навчальну діяльність, зняти страх родини перед школою.

Задачі зборів:

1. Познайомити батьків із педагогами, школою, адміністрацією, службами школи й один з одним.
2. Допомогти родині підготуватись до навчання дитини в першому класі.

Запитання для обговорення:

- Де батькам можна одержати консультацію з питань виховання дитини?
- За якими законами повинно йти виховання в родині?
- Що цікавого є в окремо взятій родині - традиції та звичаї (обмін досвідом)?

План проведення зборів (орієнтовний)

I. Знайомство з директором школи та шкільною адміністрацією.

II. Представлення педагога, який буде працювати з класом.

III. Екскурсія шкільною будівлею.

IV. Міні-лекція «Закони виховання в родині. Якими їм бути?».

V. Анкетування батьків із теми зборів.

VI. Самопредставлення - візитна картка родини.

VII. Батьківський тренінг «Дитина у дзеркалі батьків».

Хід зборів-зустрічі

Збори проводяться в тому класі, де будуть проходити заняття дітей. Клас святково оформлений (можна розмістити на стенді побажання, творчі роботи учнів, які закінчили початкову школу). На дошці фотографії випускників, які учились у педагога, який набирає клас.

I. Вступне слово директора школи (як варіант). Шановні татусі й мами, дідусі та бабусі, усі дорослі, які прийшли на першу зустріч зі школою, поріг якої переступлять у вересні ваші малята!

Сьогодні ми оголошуємо вас і себе членами однієї великої команди корабля за назвою «Школа». Наше плавання починається сьогодні, а закінчується через дванадцять років. Стільки ми будемо разом, а поки наш корабель буде плисти океаном знань, ми будемо переживати шторми та бурі, смутки та радості. Хочеться, щоб це плавання було цікавим, радісним і значущим у житті кожної дитини та кожної родини.

Як навчитись переборювати труднощі, як навчити падати, набиваючи якнайменше шишок, де одержати консультацію, що вичерпує відповідь на нерозв'язне запитання - про все це можна довідатись у кабінеті заступника директора з початкової школи.

II. Виступ заступника директора з початкової школи

Виступ повинен містити інформацію про традиції та звичаї початкової школи, про вимоги до учнів. Необхідно познайомити батьків зі статутом школи, вручити кожній родині візитну картку школи, указати дні консультацій заступника директора з початкової школи, представити вчителів початкових класів, які будуть працювати з конкретним класом.

III. Самопрезентація вчителя

Учитель проводить самопрезентації (як варіант):

- Розповідь про себе, про вибір професії педагога.
- Розповідь про своїх учнів-випускників, про плани на майбутнє в роботі з новим класом.

IV. Самопрезентація родин

Дуже цікаво проходить на батьківських зборах-зустрічі самопрезентації родин. Це свого роду візитна картка родини. Бажано записати на магнітофон виступи батьків, які розповідають про себе на зборах. Така робота дозволить відразу визначити особливості родин, ступінь їхньої відкритості, систему сімейних цінностей і взаємин. Класному керівнику буде важливо проаналізувати міні-розповіді про родину.

План самопрезентації родини

1. Прізвище, ім'я, по батькові батьків.
2. Вік батьків, день народження родини.
3. Інтереси, захоплення родини.
4. Традиції та звичаї родини.
5. Девіз родини.

Можна записати девізи родин на листі ватману, що кріпиться на дошці у класі. Цей матеріал можна буде успішно використовувати в роботі з учнями.

V. Екскурсія шкільною будівлею

Після самопрезентації батьків, педагогів і встановлення теплої атмосфери проводиться екскурсія по школі. Дуже важливо показати батькам кабінет психологічної служби, познайомити з розкладом його роботи, запропонувати записати телефон довіри психологічної служби.

VI. Поради батькам

Наприкінці зустрічі кожна родина одержує наказ у вигляді сувою, в якому записані закони виховання дитини в родині. Батькам дається можливість прочитати закони та поставити запитання вчителів.

VII. Анкетування батьків

Проводиться наприкінці зборів із позначеної теми.

Можна зробити загальну фотографію на пам'ять про перший «шкільний» день батьків.

ДРУГІ ЗБОРИ. ПРОБЛЕМА АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ У ШКОЛІ

Форма проведення: «круглий стіл».

Задачі зборів:

Голянич Н.І. вихователь ГПД

1. Познайти батьківський колектив із можливими проблемами адаптації дітей у перший рік навчання.

2. Розробити рекомендації для створення системи комфортних взаємин із першокласником.

Питання для обговорення:

- Фізіологічні труднощі адаптації першокласників у школі.
- Психологічні труднощі адаптації першокласників у школі.
- Система взаємин дітей у класі.

Хід зборів

I. Обговорення першого шкільного дня дитини

Батьки діляться враженнями один з одним і вчителями: з яким настроєм дитина прийшла додому, як її поздоровляли члени родини, які подарунки вона одержала.

II. Батьківський практикум-гра «Кошик почуттів»

Це може виглядати приблизно так.

Слово педагога. Шановні мами й татусі! У мене в руках кошик, на дні якого знаходяться найрізноманітніші почуття, позитивні й негативні, котрі може відчувати людина. Після того як ваша дитина переступила шкільний поріг, у вашій душі, у вашому серці міцно оселились почуття й емоції, що заповнили все ваше існування. Опустіть руку в кошик і візьміть «почуття», що найбільше переполює вас уже тривалий період часу, назвіть його.

Батьки називають почуття, що їх переполюють, які вони болісно переживають.

Таке завдання дозволяє акцентувати увагу на важливості події, виявити проблеми та труднощі, що виникають у родині, та обговорити ці проблеми в ході розгляду теми зборів.

Фізіологічні умови адаптації дитини до школи

Обговорення питання

Ознайомлення педагога та лікаря з проблемами здоров'я дитини. Зміна режиму дня дитини в порівнянні з дитячим садком. Необхідність чергування ігор з навчальною діяльністю дитини. Спостереження батьків за правильною позою під час виконання домашніх занять (попередження короткозорості, викривлення хребта). Організація правильного харчування дитини. Турбота батьків про загартовування дитини, максимальний розвиток рухової активності (створення вдома спортивного куточка). Виховання в дітях самостійності та відповідальності як головних якостей збереження власного здоров'я.

Психологічні труднощі адаптації дитини до школи

Під час обговорення даної проблеми необхідно звернути увагу на такі важливі умови психологічної комфортності в житті першокласника:

- створення сприятливої психологічної атмосфери для дитини з боку всіх членів родини;
- роль самооцінки дитини в адаптації до школи (чим нижче самооцінка, тим більше труднощів у дитини у школі);
- формування інтересу до школи, прожитого шкільного дня;
- обов'язкове знайомство з дітьми її класу та можливість їхнього спілкування після школи;
- неприпустимість фізичних заходів впливу, залякування, критики на адресу дитини, особливо у присутності третіх осіб (бабусь, дідусів, однолітків);
- виключення таких засобів покарання, як позбавлення задоволень, фізичні та психічні покарання;
- урахування темпераменту в період адаптації до шкільного навчання;
- надання дитині самостійності в навчальній роботі й організація контролю її навчальної діяльності;
- не тільки заохочення дитини за навчальні успіхи, а й моральне стимулювання її досягнень;

Голянч Н.І. вихователь ГПД

- розвиток самоконтролю та самооцінки, самодостатності дитини.

Взаємини однокласників

Відомий педагог і психолог Симон Соловейчик, ім'я якого значуще для цілого покоління учнів, батьків і вчителів, опублікував правила, що можуть допомогти батькам підготувати дитину до спілкування з однокласниками у школі. Батькам необхідно пояснити ці правила дитині та з їх допомогою готувати дитину до дорослого життя.

- Не віднімай чужого, але і своє не віддавай.
- Попрохали - дай, намагаються відняти - намагайся захиститись.
- Не бийся без причини.
- Кличуть грати - іди, не кличуть - спитай дозволу грати разом, це не соромно.
- Грай чесно, не підводь своїх товаришів.
- Не дражни нікого, не канюч, не випрошуй нічого. Два рази ні в кого нічого не проси.
- Через оцінки не плач, будь гордим. З учителем через оцінки не сперечайся і на вчителя за оцінки не ображайся. Намагайся все робити вчасно і думай про добрі результати, вони обов'язково в тебе будуть.
- Не ябедничай і не наговорюй ні на кого.
- Намагайся бути акуратним.
- Частіше кажи: давай дружити, давай грати, давай разом підемо додому.
- Пам'ятай: ти не краще за всіх, ти не гірше всіх! Ти - неповторний для самого себе, батьків, учителів, друзів!

Дуже добре, якщо батьки помістять звід цих правил у кімнаті чи в робочому куточку своєї дитини на видному місці. Бажано наприкінці тижня звернути увагу дитини на те, які правила їй удається виконати, а які - ні і чому. Можна спробувати придумати разом з дитиною свої правила.

ТРЕТІ ЗБОРИ. ТЕЛЕВІЗОР У ЖИТТІ РОДИНИ ТА ПЕРШОКЛАСНИКА

Задачі зборів:

1. Визначити разом з батьками достоїнства й недоліки наявності телевізора в житті дитини.
2. Визначити найменування та кількість передач для перегляду дітьми.

Питання для обговорення:

- Роль телебачення в житті дитини.
- Вплив телепередач на формування характеру та пізнавальної сфери дитини.

Запитання для дискусії:

- Чи вважаєте ви, що телевізор повинен бути в числі головних предметів побуту?
- Які телепередачі, на ваш погляд, формують особистість дитини?
- Як, на ваш погляд, необхідно організувати перегляд телевізора дитиною? Припустіть можливі варіанти.

Хід зборів

I. Вступне слово вчителя (варіант). Телевізор у житті дитини - це добре чи погано? Скільки часу і які передачі повинні дивитись діти? Чи треба виключати телевізор, якщо ми вважаємо, що передача дитині буде нецікава? Ці й інші запитання сьогодні вимагають відповіді.

Трохи статистики:

- Дві третини наших дітей у віці від 6 до 12-ти років дивляться телевізор щодня.
- Час щоденного перегляду телепередач дитиною складає в середньому більше двох годин.

- 50 % дітей дивляться телепередачі поспіль, без усякого вибору та виключень.
- 25 % дітей у віці від 6 до 10-ти років дивляться ті самі телепередачі від 5 до 40 разів поспіль.
- 38 % дітей у віці від 6 до 12-ти років при визначенні рейтингу використання вільного часу на перше місце поставили телевізор, виключивши при цьому заняття спортом, прогулянки на свіжому повітрі та спілкування з родиною.

Але, можливо, ви подумаєте, що ця статистика не стосується наших дітей? Дарма. Ось результати опитування у класі, проведеного приблизно за такими запитаннями:

- Скільки разів на тиждень ти дивишся телевізор?
- Ти дивишся телевізор один чи зі своєю родиною?
- Ти любиш дивитись усе поспіль чи віддаєш перевагу якійсь окремій передачі?
- Якби ти опинився на незаселеному острові, які би предмети ти замовив доброму чарівнику, щоби твоє життя було цікавим і ненудним?

II. Обговорення результатів аналізу відповідей дітей на запропоновані запитання

III. Дискусія

- Далі можлива дискусія з питань:
- Що ж робити і чи потрібно щось робити? Можливо, варто заборонити перегляд телепередач чи обмежити дитини визначеними програмами?
- Що дає дитині телевізор? Є чи в перегляді телепередач, особливо для першокласників, щось позитивне?

Проводяться обговорення проблеми й обмін думками.

Думки учнів 10-літнього віку про перегляд телепередач

Перегляд телевізора дає можливість:

- розслабитися, забути щоденні проблеми, відійти від страхів і переживань;
- знаходити відповіді на запитання, на які не відповідають дорослі через зайнятість;
- зрозуміти за допомогою телевізора, що таке «добре» і що таке «погано»;
- дізнаватись про різні явища в різних галузях знань;
- розвивати уяву, фантазію, емоційну сферу.

Коментар учителя, обговорення

До даних батьківських зборів можна підготувати виставку малюнків дітей «Я дивлюсь телевізор».

IV. Рекомендації батькам:

- 1) Разом із дітьми визначати телепередачі для перегляду дорослими та дітьми на наступний тиждень.
- 2) Обговорювати улюблені телепередачі дорослих і дітей після перегляду.
- 3) Вислуховувати думки дітей із приводу дорослих передач і висловлювати свої думки з приводу дитячих.
- 4) Телевізор не повинен бути значущою частиною в житті батьків, тоді це стане позитивним прикладом для дитини.
- 5) Необхідно зрозуміти, що дитина, яка щодня дивиться сцени насильства, убивств, зникає до них і навіть може відчувати від таких епізодів задоволення. Необхідно виключити їх із перегляду малятами.

V. Домашнє завдання батькам: визначте для себе відповіді на такі запитання.

- Скільки часу проводить ваша дитина біля телевізора?
- Чи ставить запитання після перегляду передач, чи хоче обговорити з вами передачу?

Голянич Н.І. вихователь ГПД

- Яким передачам віддає перевагу?
- В якій передачі хотіла би сама взяти участь?
- Як зробити, щоб діти не чули від батьків: «Знову уроки ввечері робиш?», «Чим ти займався, знову біля телевізора сидів?» і т. д.

Батькам на замітку

Необхідно пам'ятати про те, що вплив телебачення на психіку дітей різко відрізняється від подібного впливу на дорослих. Наприклад, першокласники, за результатами досліджень, не можуть чітко визначити, де правда, а де неправда. Вони сліпо довіряють усьому тому, що відбувається на екрані. Ними легко керувати, маніпулювати їхніми емоціями та почуттями Лише з 11-ти років діти починають усвідомлено сприймати те, що пропонує телебачення.

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ. ЕМОЦІЇ ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ

Форма проведення: сімейна рада.

Задачі зборів:

1. Ознайомитися із самооцінкою учнів класу.
2. Визначити причини переваги негативних чи позитивних емоцій в учнів.

Хід зборів

I. Вступне слово педагога (варіант). Шановні мами й татка! У нас сьогодні батьківські збори, які ми проводимо у формі сімейної ради. Сімейна рада збирається тоді, коли справа не терпить зволікань і вимагає всебічного аналізу. Перш ніж ми перейдемо до ради за оголошеною проблемою, послухайте, будь ласка, магнітофонний запис відповідей дітей на запитання: який я? (Наприклад, я - добрий, красивий, розумний і т. д.).

Після прослуховування запису батьки повинні відповісти на запитання про мотиви вибору дитиною прикметників, що позначають позитивні та негативні якості. Відбувається обмін думками.

Сьогодні ми поговоримо про людські емоції. Мені хотілося звернути вашу увагу на ті емоції, що стимулюють розвиток неврозів, руйнують здоров'я дитини. Це емоції руйнування - гнів, злість, агресія та емоції страждання - біль, страх, образа. Спостерігаючи за дітьми, доводиться констатувати, що емоції страждання, руйнування їм ближче, ніж емоції радості й добра.

II. Батьківський тренінг

Питання

Наведіть приклади ситуацій із вашого життя, з життя родини або ситуацій, що спостерігаються, пов'язані з негативними та позитивними емоціями.

Чи можете ви сказати, що у відповідях дітей на магнітофонній стрічці ви почули відзвуки негативних емоцій? (На думку психологів, позитивні емоції з'являються в людини тоді, коли її люблять, розуміють, визнають, приймають, а негативні - при незадоволенні потреб.) Як формувати позитивні емоції? Із чого починати?

Перед вами лежать аркушки паперу. Запишіть на них висловлювання, заборонені у спілкуванні з дитиною у вашій родині, а також висловлювання, що рекомендуються й бажані.

Висновок. При спілкуванні з дітьми не слід уживати такі, наприклад, висловлювання:

- Я тисячу разів казав тобі, що...
- Скільки разів треба повторювати...
- Про що ти тільки думаєш...
- Невже тобі важко запам'ятати, що...
- Ти стаєш...
- Ти такий же, як...
- Відчепись, ніколи мені...

Голянич Н.І. вихователь ГПД

- Чому Олена (Настя, Ліля і т. д.) така, а ти - ні...

При спілкуванні з дітьми бажане вживання таких висловлювань:

- Ти в мене найрозумніший (красивий і т. д.).
- Як добре, що в мене є ти.
- Ти в мене молодець.
- Я тебе дуже люблю.
- Як ти добре це зробив, навчи й мене.
- Дякую тобі, я тобі дуже вдячна.
- Якби не ти, я б ніколи з цим не справився.

Постарайтесь використовувати перераховані бажані висловлювання якнайчастіше.

III. Рекомендації батькам:

- 1) Безумовно приймайте свою дитину.
- 2) Активно слухайте її переживання, думки.
- 3) Якнайчастіше спілкуйтеся з нею, займайтеся, читайте, грайте, пишіть один одному листи та записки.
- 4) Не втручайтесь у її заняття, що їй по плечу.
- 5) Допомагайте, коли просить.
- 6) Підтримуйте та відзначаєте її успіхи.
- 7) Розповідайте про свої проблеми, діліться своїми почуттями.
- 8) Вирішуйте конфлікти мирно.
- 9) Використовуйте у спілкуванні фрази, що викликають позитивні емоції.
- 10) Обіймайте та цілуйте один одного не менше чотирьох разів на день.

IV. Домашнє завдання батькам: напишіть листа своїй дитині, який їй варто розкрити у випускному класі школи.

Анкета для батьків

1. Чи стимулюєте ви прояв позитивних емоцій у своєї дитини? Як ви це робите?
2. Чи виявляє ваша дитина негативні емоції? Чому, на ваш погляд, вони виникають?
3. Як ви розвиваєте позитивні емоції своєї дитини? Наведіть приклади.

Анкетування проводиться протягом ходу зборів, педагог виділяє для цього 10-15 хвилин. Листки з відповідями батьки віддають педагогу, який використовує їх у подальшій роботі з батьками й учнями.

П'ЯТИ ЗБОРИ. ПІДСУМКИ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ - «ПЕРЕГОРТАЮЧИ СТОРІНКИ...»

Форма проведення: усний журнал.

Усний журнал - це аркуші ватману, складені у вигляді великої книги, перевитої стрічкою. Кожний аркуш - сторінка життя класу за рік.

На цих зборах хочеться зупинитись особливо. Тут підбивається підсумок роботи батьків, чого вони навчаються за рік. Зустріч повинна бути урочистою, цікавою, незвичайною. Збори проводяться разом з учнями.

Хід зборів

I. Огляд сторінок усного журналу

Сторінка перша. «Наше життя на уроках» (фрагменти уроків).

Сторінка друга. «Наші перерви» (фізкультпауза, ігри тощо).

Сторінка третя. «Наше життя після уроків» (найбільш яскраві моменти заходів, проведених у класі за рік).

Сторінка четверта. «Наша творчість» (огляд творчості учнів: читання віршів, пісень, гурткова діяльність).

Сторінка п'ята. «Ми і наші батьки» (нагородження батьків за роботу у класі).

Медаль - дитяча долонька, розмальована й розписана дітьми.

Сторінка шоста. «Наші плани на літо» (кожний учень одержує на літо завдання, яке він повинен виконати для всього класу).

II. Підсумки роботи батьків учнів за рік

З повідомленням виступає класний керівник, представник від батьківського комітету.

Наприкінці зборів учні разом з батьками та вчителями фотографуються. Вручаються фотографії, зроблені раніше на інших зборах і заходах класу.

2-й клас

ПЕРШІ ЗБОРИ. ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК У ШКОЛІ ТА ВДОМА

Задачі зборів:

1. Обговорити з батьками новий етап у фізичному та психічному розвитку дітей.
2. Підвищити з боку батьків контроль фізичної підготовки.

Питання для обговорення:

Значення фізичної культури для повноцінного розвитку особистості.

Урок фізкультури та його вимоги до учня.

План проведення зборів

I. Анкетування батьків (на початку зборів проводить педагог).

II. Повідомлення даних про вплив фізичної культури на розвиток особистості (можливе залучення викладача фізичної культури та медичних працівників).

III. Оперативний аналіз результатів анкетування (дається наприкінці зборів).

Анкета для батьків

1. Чи подобаються вашій дитині уроки фізичної культури?
2. Чи розпитуєте ви свою дитину вдома про заняття фізичною культурою?
3. Яким би ви хотіли бачити урок фізичної культури?

До зборів можна підготувати виставку малюнків «Я на уроці фізичної культури».

ДРУГІ ЗБОРИ. АГРЕСИВНІ ДІТИ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Задачі зборів:

1. Визначити рівень агресії учнів класу, використовуючи спостереження вчителя й результати анкетування батьків.
2. Допомогти батькам зрозуміти причини агресії в дітей і знайти способи її подолання.

Питання для обговорення:

- Причини дитячої агресії.
- Батьківська влада, її види та шляхи впливу на дитину.
- Шляхи подолання дитячої агресивності. Рекомендації з подолання дитячої агресії.

План проведення зборів

I. Анкетування батьків.

II. Повідомлення результатів аналізу причин дитячої агресії (виступ педагога, рекомендації батькам).

III. Оперативний аналіз відповідей батьків.

IV. Обмін думками за темою зборів.

Анкета для батьків

1. Чи буває ваша дитина агресивною?

2. В яких ситуаціях вона виявляє агресію?

3. Проти кого вона виявляє агресію?

4. Що ви робите в родині, щоби перебороти агресивність дитини?

ТРЕТІ ЗБОРИ. ПОКАРАННЯ Й ЗАОХОЧЕННЯ В РОДИНІ

Задачі зборів:

1. Визначити оптимальні позиції батьків із теми зборів.

2. Розглянути запропоновані педагогічні ситуації на практиці.

Питання для обговорення:

- Види покарань і заохочень у сімейному вихованні.
- Значення покарання й заохочення в родині (аналіз педагогічних ситуацій і результатів анкетування).

План проведення зборів

I. Виступ класного керівника за результатами анкетування.

II. Обмін досвідом батьків.

Використовуючи матеріали спеціальної літератури та результати анкетування батьків із теми зборів, проведених заздалегідь, учитель організує активний батьківський обмін досвідом і дає рекомендації на основі свого педагогічного досвіду.

Анкета для батьків

1. Які заходи покарання й заохочення використовуються в родині?

2. За що ви караєте й заохочуєте дитину?

3. Як реагує дитина на заохочення та покарання?

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ. ПІДСУМКИ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Проводяться традиційно.

3-й клас

СПІЛКУВАННЯ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ДИТИНИ

Задачі зборів:

1. Визначити значення спілкування для дітей і дорослих.

2. Розглянути проблеми, виявлені в результаті анкетування дітей, і провести обговорення з теми зборів.

Питання для обговорення:

- Спілкування і його роль у житті людини.
- Спілкування дитини в родині. Результати цього процесу для дорослих і дітей.

Голянич Н.І. вихователь ГПД

План проведення зборів

I. Виступ учителя, підготовлений за даними спеціальної літератури.

II. Оперативне анкетування й аналіз відповідей батьків та учнів, якщо і вони відповідали на аналогічні запитання.

Анкета для батьків

1. Скільки часу в день ви відводите на спілкування з дитиною?
2. Чи відомо вам від самої дитини про її навчальні успіхи, про шкільних друзів і друзів поза школою, як звуть її сусіда чи сусідку по парті?
3. Які проблеми є у вашої дитини?

ДРУГІ ЗБОРИ. ТРУДОВА УЧАСТЬ ДИТИНИ В ЖИТТІ РОДИНИ.

Задачі зборів:

1. Ознайомлення батьків із формами трудової участі дитини в житті родини.
2. Визначити роль родини у вихованні працьовитості дитини.

Питання для обговорення:

- Праця та її значення в житті дитини.
- Інтелектуальна праця та працездатність.
- Роль родини в розвитку працездатності та працьовитості дитини.

План проведення зборів

I. Розбір ситуацій (виступ педагога).

Використовуючи результати анкетування батьків, проведеного до зборів, учитель зупиняється на конкретних педагогічних ситуаціях.

II. Ознайомлення з виставкою.

Батьки знайомляться з підготовленою учнями до зборів фотовиставкою «Праця в нашій родині».

III. Рекомендації батькам.

Педагог дає рекомендації з фізіологічних аспектів дитячої праці, а також поради з розвитку працездатності й виховання працьовитості.

Анкета для батьків

1. Чи любить ваша дитина трудитись?
2. Що вона любить робити?
3. Чи вміє вона робити роботу самостійно чи тільки з вашою допомогою?
4. Як довго може трудитись ваша дитина?
5. Робота виконується захоплено чи неохоче?

ТРЕТІ ЗБОРИ. УЯВА ТА ЇЇ РОЛЬ У ЖИТТІ ДИТИНИ

Задачі зборів:

1. Підкреслити важливість уяви в загальному й естетичному розвитку дитини.
2. Допомогти батькам розвивати творчі починання у своїх дітей.

Питання для обговорення:

- Роль уяви в житті людини.

- Роль уяви в розвитку естетичної культури дитини. Зустріч батьків з учителем музики, педагогами музичної школи, учителем малювання та фахівцями, які працюють у галузі інших видів мистецтв.

План проведення зборів

I. Анкетування батьків.

II. Виступ класного керівника з проблеми.

Педагог розглядає проблеми уяви в житті дитини, повідомляє дані аналізу анкет, заповнених батьками до зборів. Результати анкетування педагог використовує в подальшій роботі у класі.

III. Виступи представників творчих професій.

Консультації з ними бажано організувати для батьків після зборів.

Анкета для батьків

1. Чи вміє ваша дитина фантазувати та мріяти?
2. Чи любить ваша дитина перевітлюватись?
3. Чи стимулюється в родині бажання дитини виявляти фантазію, вигадку (створення віршів, поздоровлень до свята, ведення щоденників, прикрашання будинку тощо)?

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ. МУЗИЧНЕ СВЯТО «МИ І НАШІ ТАЛАНТИ»

Подібні збори проводяться традиційно.

4-й клас

ПЕРШІ ЗБОРИ. ФІЗІОЛОГІЧНЕ ДОРОСЛІШАННЯ І ЙОГО ВПЛИВ

Задачі зборів:

1. Ознайомити батьків із проблемами фізіологічного дорослішання дітей.
2. Намітити шляхи впливу на особистісні якості роботи.

Питання для обговорення:

- Фізіологічне дорослішання і його вплив на поведінкові реакції дитини.
- Педагогічні ситуації за темою зборів.

План проведення зборів

I. Анкетування батьків.

II. Виступ класного керівника з проблеми.

Педагог знайомить батьків із загальними проблемами фізіологічного дорослішання.

III. Виступи шкільного лікаря та психолога.

IV. Повідомлення вчителя за результатами аналізу анкет, які батьки заповнили в ході зборів.

Анкета для батьків

1. Що змінилось у вашій дитині останнім часом?
2. Як вона стала поводитися вдома?
3. Чи виявляє вона свою самостійність? (Як і в чому?)
4. Чи боїтесь ви майбутньої розмови з дитиною з питань статі?

ДРУГІ ЗБОРИ. НАВЧАЛЬНІ ЗДІБНОСТІ ДИТИНИ

Збори проходять разом з учнями.

Форма проведення: пізнавальні «олімпійські» ігри для визначення кращого (у письмі, рахунку, читанні, декламації, співі тощо).

Задачі зборів: головна задача ігор - дати можливість кожній дитині виявити свої здібності, свою унікальність і неповторність.

Питання для обговорення:

- Здібності, їх види та значення в житті людини.
- Здібності учнів нашого класу та їх реалізація в навчальній діяльності.

План проведення зборів (ігор)

I. Вступне слово класного керівника.

II. «Олімпійські» змагання.

Зробивши невеликий вступ про здібності людини та їх розвиток, педагог організує «олімпійські» змагання з урахуванням конкретних здібностей дітей. До суддівської колегії входять члени адміністрації, учителі-предметники та батьки, вони нагороджують «олімпійців».

ТРЕТІ ЗБОРИ. МОВНІ НАВИЧКИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В НАВЧАННІ ШКОЛЯРІВ

Задачі зборів:

1. Оцінити мовні навички й уміння учнів.
2. Дати рекомендації батькам за результатами аналізу підсумків навчання за чотири роки.

Питання для обговорення:

- Актуальність проблеми. Вплив мовних навичок на розумову працю школярів.
- Роль батьків у розвитку мовних навичок. Особливості розмовної мови в домашній обстановці.

План проведення зборів

- Вступне слово вчителя за результатами аналізу мовних умінь учнів (твору, буриме і т. д.).
- Виступи вчителів-фахівців за результатами аналізу психолого-педагогічного консиліуму (за підсумками чотирьох років навчання) та формулювання рекомендацій з розвитку мовних умінь дітей у родині.
- Знайомство з класним керівником і вчителями, які будуть навчати дітей у 5-му класі.

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ. ПІДСУМКИ ЧОТИРЬОХ РОКІВ НАВЧАННЯ

Підготовча робота до зборів:

- За тиждень до зборів необхідно провести анкетування учнів і батьків.
- Проаналізовані результати анкетування використовуються класним керівником при підготовці підсумкових зборів, що проводяться за участю учнів.
- Збори повинні бути святом і запам'ятатись і дітям, і батькам.

Питання для обговорення:

- Підбиття підсумків чотирирічного навчання.
- Особливості (психологічні та фізіологічні) майбутньої адаптації випускників початкової школи до навчання в середній школі.

Анкета для учнів

1. Чи сподобалось тобі вчитись у твоєму класі?
2. Які предмети тобі подобались більше всього і чому?
3. Чи хочеться тобі вчитись далі?

4. Що запам'яталось більше всього?
5. Якими ти уявляєш учителів у 5-му класі?
6. Яким ти хочеш стати, навчаючись далі?
7. Яким ти уявляєш свого класного керівника?
8. Яким він повинен бути, щоб тобі хотілося з ним спілкуватись?
9. Що б ти хотів побажати майбутнім першокласникам?
10. Що б ти хотів побажати своїй першій учительці?

Анкета для батьків

1. Якими ви бачите майбутніх учителів свого сина чи дочки?
2. Якими професійними якостями вони повинні володіти?
3. Які якості ви хочете розвинути у своїй дитині за допомогою вчителів, які будуть працювати у 5-му класі?
4. Які якості ви хотіли б змінити у своїй дитині за допомогою вчителів, які будуть з нею працювати?
5. У чому могла би виявити себе ваша дитина крім навчальної роботи?
6. Чого ви очікуєте від класного керівника, який буде працювати з вашою дитиною?
7. Яку допомогу ви можете надати класу, щоб життя вашої дитини в цьому класі було цікавим?

5-й клас

ПЕРШІ ЗБОРИ. ТРУДНОЩІ АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ У 5-МУ КЛАСІ

Форма проведення: «круглий стіл».

Запрошуються педагоги, які працюють у класі, керівники гуртків, у яких займаються або будуть займатись діти, бібліотекар, лікар чи медсестра.

Задачі педагогів:

1. Познайтися з батьками та послухати короткі характеристики, які вони дадуть своїм дітям.
2. Розповісти про вимоги до навчання зі свого предмета.

Задача лікаря: ознайомити з результатами проведеного медичного огляду, дати рекомендації з урахуванням отриманих даних, відзначити фізіологічні особливості, пов'язані з віковими змінами дітей.

Задача бібліотекаря: коротко розповісти про можливості бібліотеки, познайомити з бібліотечним фондом, порекомендувати інші бібліотеки (з великим фондом, доступно розташовані й т. п.).

Задача керівника позашкільних установ: ознайомити з умовами прийому дітей до різних гуртків і напрямками їх роботи.

Питання для обговорення:

- Роль родини та її значення в адаптації школярів у зв'язку з новою якістю навчання й віковими особливостями.
- Закони шкільного життя в навчанні й вихованні школяра.

ДРУГІ ЗБОРИ. РОЛЬ СПІЛКУВАННЯ В ЖИТТІ ШКОЛЯРА

Форма проведення: дискусія.

Задачі зборів:

1. Звернути увагу батьків на форми, стиль спілкування школярів - достоїнства й недоліки.

Голянч Н.І. вихователь ГПД

2. Показати вплив навколишнього середовища в родині, колективі, вплив телевізійних передач і т. д.

Питання для обговорення:

- Значення спілкування дитини в родині.
- Проблеми спілкування в дитячому колективі.
- Задачі школи та колективу класу в подоланні проблем у спілкуванні.

План проведення зборів

I. Анкетування учнів.

II. Розбір педагогічних ситуацій.

У ході зборів аналізуються різні педагогічні ситуації та проводиться анкетування учнів. Із питань, наведених в анкеті, можливі й індивідуальні бесіди класного керівника.

Результати анкетування використовуються класним керівником під час обговорення теми зборів.

Анкета для учнів

1. Чи подобається тобі розповідати своїм батькам про прожитий день?
2. Чи завжди твої батьки вислуховують тебе до кінця?
3. З ким ти скоріше поділишся своїм секретом: з мамою, татом, іншим чи подругою?
4. Які ласкаві слова кажуть тобі батьки та в яких випадках?
5. Чи вважає родина святом твій день народження?
6. Які свята у своїй родині ти любиш?
7. Якби ти був чарівником, що ти хотів би змінити у своїй родині?

ТРЕТІ ЗБОРИ. КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ РОДИНИ

Форма проведення: обмін думками з теми зборів.

Задачі зборів:

1. Показати батькам значення культурних цінностей у вихованні дітей.
2. Формувати культуру традицій, уміння бачити прекрасне в повсякденному житті.

Питання для обговорення:

- Книга та її значення в розвитку пізнавальних і моральних якостей особистості.
- Культурні традиції родини.
- Вплив культурних цінностей родини на пізнавальний розвиток дитини.

План проведення зборів

I. Розповіді батьків про традиції родини у формуванні культурних цінностей: читання книг, газет і журналів; відвідування театрів і музеїв; знайомство з природою, туристичні походи і т. д.

II. Лекція класного керівника про вплив культурних традицій родини на пізнавальну активність дитини (пов'язати її з думками, висловленими у процесі обговорення теми зборів).

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ. «ВОТ И СТАЛИ МЫ НА ГОД ВЗРОСЛЕЙ»

Форма проведення: творчий огляд.

План проведення зборів

I. Конкурс на кращий текст гімну класу.

II. Сюрпризи на тему «У майбутньому році бажаю тобі...».

III. Завдання на літо всім учням: «Де б ти не був, пам'ятай про друзів».

IV. Представлення класної газети «Вузлик на пам'ять».

V. Нагородження батьків за активне співробітництво з класом.

6-й клас

ПЕРШІ ЗБОРИ. РОЛЬ КНИГИ В РОЗВИТКУ ЯКОСТЕЙ ЛЮДИНИ

Форма проведення: «круглий стіл».

Задачі зборів:

1. Показати батькам значення книги, літератури у вихованні дітей.
2. Розвивати в батьків інтерес до формування в дітей бажання читати.
3. Познакомити батьків з результатами спостереження за розвитком читацьких здібностей учнів.

Питання для обговорення:

- Що являє собою підручник?
- Яку роль відіграє книга у вашій родині?
- Які традиції вашій родині?
- Як ваші діти ставляться до підручника й до книги взагалі? Чи люблять читати книги?
- Збори проходять за участю дітей.

План проведення зборів

I. Анкетування батьків (можливе й анкетування дітей з аналогічних питань). Результати анкетування класний керівник використовує для подальшої роботи з батьками й учнями.

II. Виступ бібліотекаря школи з аналізом читацьких умінь, запитів учнів. Нагородження найбільш читаючих дітей.

III. Виступ учителів-предметників з повідомленнями для дітей та їхніх батьків про те, що собою представляє підручник і які основні вимоги до уроку.

IV. Виступ батьків і дітей з проблеми:

- книга в нашій родині;
- традиції нашої родини;
- ставлення учнів до читання (результат техніки читання в 6-му класі).

V. Відкриття «Книги рекордів» класу. Виявлення найактивнішого читача.

Анкета для батьків

1. Чи любить ваша дитина читати? Яким книгам вона віддає перевагу?
2. Як прочитується книга: швидко чи ні?
3. Які книги люблять у вашій родині?
4. Чи ваша дитина вважає книгу хорошим подарунком?

ДРУГІ ЗБОРИ. ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ШКОЛЯРА ТА ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Задачі зборів:

1. Познакомити батьків з результатами обстежень фізичного розвитку дітей.

2. Формувати культуру фізичного виховання дітей.

Питання для обговорення:

- Фізіологічні проблеми дорослішання дітей (виступ лікаря).
- Задачі фізвиховання, вимоги до уроку, проблеми класу. Шляхи їх рішення, спортивні гуртки та секції (виступ учителя фізичної культури).
- Проблеми фізичного розвитку учнів, шляхи рішення проблеми у класі (виступ класного керівника).

План проведення зборів

I. Анкетування учнів.

II. Повідомлення результатів обстеження фізичного розвитку дітей. Проводиться шкільним лікарем, медичною сестрою, учителем фізкультури.

III. Виступ класного керівника.

Анкета для учнів

1. Чи любиш ти уроки фізичної культури?
2. Чим тобі подобається займатись на уроці?
3. Що би ти хотів виправити в собі за допомогою цих уроків?
4. Що би ти хотів побажати учителю фізичної культури?

Цікавим буде порівняння результатів анкетування батьків та учнів, проведеного за цією тематикою раніше.

ТРЕТІ ЗБОРИ. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ УРОКУ. ВІД ЧОГО ВОНА ЗАЛЕЖИТЬ?

Задачі зборів:

1. Познакомити батьків з результатами аналізу навчальної діяльності учнів класу.
2. Показати батькам досягнення та проаналізувати причини навчальних невдач школярів.

Питання для обговорення:

Аналіз уроків з різних предметів, на яких був присутній і класний керівник, проблема активності учнів на уроці.

План проведення зборів

I. Виступ класного керівника про проблему активності учнів на уроці.

II. Рекомендації батькам.

ЧЕТВЕРТІ ЗБОРИ. ПІДСУМКИ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Форма проведення: обговорення разом з учнями.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ «ДЕСЯТЬ ПОРАД ІЗ ВИХОВАННЯ МАЛЕНЬКОГО ЧИТАЧА»

1. Читайте своїй дитині скрізь і завжди: листівки, інструкції на коробках, в машині або під час чекання прийому в поліклініці, на відпочинку тощо.
2. Доки дитина росте, показуйте їй малюнки та збірки оповідань. Кольори і форми вразять її, а слухання сприятиме виникненню бажання самому прочитати.
3. Регулярно відвідуйте бібліотеку. Дозволяйте дітям обирати книги самостійно.
4. Читання перед сном повинно стати регулярною сімейною традицією. Якщо для читання обрані правильні книги, то навіть старшим дітям буде цікавим читання вголос.
5. Пам'ятайте про поезію! Короткий вірш — це найкращий спосіб привернути увагу дітей на деякий час.
6. Заохочуйте дітей до читання вголос в той час, коли ви готуєте, прасуєте, шиєте, перете білизну.
7. Використовуйте телебачення, щоб привернути увагу до читання.
8. Тримайте вдома безліч матеріалу для читання. Зберігайте дитячу літературу на нижніх полицях, щоб діти могли її легко дістати.
9. Нехай ваша дитина побачить вас за читанням. Розмовляйте стосовно того, що ви читаєте.
10. Даруйте книги дітям. Цим ви даєте зрозуміти, що книги особливі.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ «ПОРАДИ БАТЬКАМ ЩОДО ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ»

1. Основні психологічні причини виникнення труднощів адаптаційного періоду:

- недостатній досвід спілкування з дорослими й однолітками;
- недорозвиненість мовлення;
- надмірно емоційний характер спілкування з дитиною в сім'ї;
- несформованість звички виконувати вимоги дорослих і дотримувати певні правила поведінки;
- побоювання, недовіра до школи внаслідок неправильної орієнтації з боку батьків.

2. Зацікавте дитину школою. Викличте бажання навчатися, розповідайте про школу позитивно, не залякуючи невдачами.

3. Привчайте дитину до самостійності, тоді їй легше буде адаптуватися до шкільних умов. Нехай дитина сама складає свої речі, прибирає іграшки, упорядковує своє робоче місце.

4. Важливо навчити дитину ввічливого спілкування з незнайомцями.

5. Значну увагу приділяйте розвитку мислення дитини, зокрема діалогічного. Читайте дитині, просіть переказати прослухане, придумати своє продовження розповіді, вивчайте напам'ять вірші, скоромовки, загадки, учіть висловлювати та відстоювати свою думку, переконання. Грайте у мовленнєві ігри.

6. Будьте вимогливими, але й справедливими до дитини.

7. Не виявляйте у присутності дитини своїх переживань щодо майбутнього навчання в школі. Навпаки, демонструйте радість із приводу вступу до школи, упевненість у тому, що там на неї чекають доброзичливі вчителі, цікаві знання, приємні товариші.

Завжди пам'ятайте: самопочуття дитини та успішність її адаптації до школи значною мірою залежить від вас, шановні батьки!

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ «РОБОЧЕ МІСЦЕ ШКОЛЯРА»

Кожній дитині необхідно мати постійне робоче місце. Раціонально обладнаний куточок сприяє зосередженості, а звичка підтримувати в ньому порядок виховує охайність та почуття відповідальності.

Для учнів бажано виділити окрему кімнату. Якщо така можливість відсутня — затишне місце біля вікна. Стіл ставлять так, щоб світло падало ліворуч. Основна вимога до обладнання робочого місця — меблі повинні відповідати зросту школяра. Висота стільця має бути такою, щоб нога всією ступнею торкалася підлоги, висота стола — 55-65 см (для дітей зростом 120-150 см).

Якщо в сім'ї декілька школярів, то робоче місце слід обладнати для кожного окремо. Безпосередня близькість робочих місць розпорошує увагу дітей, тому доцільно, щоб вони знаходилися поблизу і водночас ізольовано. Тоді кожен може займатися своїми справами.

Одне з найважливіших питань в обладнанні робочого місця — забезпечення правильної пози школяра під час сидіння. Учень має сидіти глибоко на сільці, спираючись попереково-крязовою частиною хребта на спинку. Голова — у вертикальному положенні або дещо нахилена вперед (під кутом не більше ніж 15 градусів). Тулуб теж нахилений уперед, передпліччя вільно лежать на столі. Плечовий пояс розміщений горизонтально. Ноги повною ступнею спираються на підлогу чи підніжку.

Відстань від очей до предметів, що розглядаються, має становити 30-35 см. Верхню частину книги необхідно підняти за допомогою підставки.

Вам, батькам, корисно перший місяць посидіти з дитиною не поруч, а поблизу. Подбайте, щоб малюк не відволікався під час роботи, правильно поклав книжки, зошит, не сутулився, сидів у зручній позі.

Важливо привчати дитину до порядку на робочому місці.

Як домогтися виконання дітьми цих вимог? Умова одна: не шкодуючи часу, привчайте малюка виконувати те, що вимагаєте від нього. Син чи донька запам'ятають це досить швидко тоді, коли дорослі щоразу й завчасно реагують на їх вчинки. Важливо похвалити дитину за кожен, навіть незначний успіх: «Ти сьогодні значно краще тримаєш ручку і сутулишся менше. Молодець!»

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ «ЯК ПОДОЛАТИ КОНФЛІКТНІСТЬ МІЖ ДІТЬМИ В СІМ'Ї»

*Посієш вчинок — пожнеш звичку,
Посієш звичку — пожнеш характер,
Посієш характер — пожнеш долю.
Народна мудрість*

1. Натомість, щоб намагатися не помічати негативні почуття дитини стосовно брата чи сестри, зрозумійте їх і допоможіть зрозуміти дитині. Назвіть почуття дитини, покажіть їй, що ви її розумієте. Розуміння почуттів, обговорення їх дуже важливі як для дитини, так і для батьків. Якщо ви озвучите нездійснені бажання дитини, через що і виникає неприязнь до «суперника», висловіть своє співчуття, то це принесе емоційне полегшення, допоможе дитині зрозуміти, що саме її тривожить і ображає (не поява, наприклад, нового братика чи сестрички, а страх втратити те почуття захищеності, що запевнювало у вашій безумовній, абсолютній любові до неї).

Коли ми вимагаємо від дітей привітності одне до одного, то у них виникає зворотна реакція: негативні почуття лише посилюються. Коли ж ми вислухаємо дитину спокійно, продемонструємо, що ми її розуміємо і хочемо допомогти, це сприятиме формуванню позитивних почуттів.

2. Спробуйте допомогти дітям знайти безпечний і нешкідливий вихід для негативних почуттів: привчайте виражати свої почуття в символічній формі (малюнок, ліплення, вірші, щоденник тощо). Але не у сварках і бійках. Саме цього і потрібно вчити дитину: розуміти своє почуття і вміти його конструктивно виразити, а не забороняти ці почуття.

Коли дитині потрібно виявити почуття, поставте її перед вибором шляху і допоможіть знайти найбільш конструктивний для цієї ситуації. Такі навички — це не миттєва реакція крику або бійки, а пошук конструктивного способу розв'язання проблеми — допоможе їй у майбутньому.

3. Намагайтеся відразу припинити бійку, але не з'ясовуйте, хто винен, а хто — жертва. Приділіть увагу дитині, яка постраждала, висловіть надію на здатність дітей самотійно розв'язати свої непорозуміння одне з одним без бійки. Не привчайте дитину до того, що їх суперечку розв'яжуть батьки, підтримуйте прагнення до самотійних рішень.

Намагайтеся не тільки зупинити і заборонити бійку, а й підказати, як можна спокійно і розумно розв'язати конфлікт, або переключити увагу

дітей на загальну справу, що була б цікавою для обох сторін, що конфліктують.

Сім'я — це *те* первинне середовище,
де дитина повинна *робити добро*.

В. Сухомлинський

4. Намагайтеся не вимагати від дітей вияву любові, але вчіть виказувати прихильність, пам'ятаючи, що дитина наслідує вашу модель поведінки.

5. Ставтеся до негативних почуттів дитини як до природних, а не злісних проявів того, що дитина жорстока, заздрісна, погана. Важливо зрозуміти: дитина не винна у своєму несприйнятті, ревнощах, вона просто не може знайти вихід із ситуації, що її турбує. І саме ви своїм розумінням, своєю доброзичливістю можете допомогти їй.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ «ЯК РОЗВИНУТИ САМОСТІЙНІСТЬ У ДІТЕЙ»

*Людина не може бути вільною,
якщо вона не самостійна.*

М. Монтессорі

1. Визнайте особистість дитини та її недоторканість.
2. Сприяйте формуванню адекватної самооцінки. Людина з низькою самооцінкою постійно залежна від чужої думки.
Формування самооцінки дитини залежить від оцінювання її батьками, тому що в цьому віці дитина ще не вміє оцінити себе сама.
3. Залучайте до реальних справ сім'ї. Можна проводити міні-наради за участю всіх членів родини, спільно планувати сімейні справи.
4. Розвивайте силу волі дитини. Навчайте сміливості, витривалості, терплячості; учіть докладати зусилля для досягнення мети.
5. Навчайте планувати. Складайте план дій. Велику і складну справу вчіть розподіляти на конкретні дії.
6. Привчайте до праці якомога раніше. Дитина має знати свої хатні обов'язки, уміти виконувати доручення.
7. Учіть спілкуватися з іншими дітьми, дорослими. Пам'ятайте: дитина наслідує модель батьківської поведінки.
8. Формуйте моральні якості: доброту, порядність, співчуття, взаємодопомогу, відповідальність.

П'ЯТЬ ШЛЯХІВ ДО СЕРЦЯ ДИТИНИ

КОЖНА ДИТИНА ПОТРЕБУЄ БАТЬКІВСЬКОЇ ЛЮБОВІ. І ТАТО З МАМОЮ ПОВИННІ НАВЧИТИСЯ ВИЯВЛЯТИ СВОЮ ЛЮБОВ ДО НЕЇ. СПІЛКУЮЧИСЬ З ДІТЬМИ, НАСАМПЕРЕД, МАЮТЬ ЧАСТІШЕ НАГАДУВАТИ СОБІ ТАКЕ:

1. Перед нами - діти.
2. Вони поводять себе, як діти.
3. Буває, що їх поведінка нервує.
4. Якщо виконаю свої батьківські обов'язки й любитиму дітей, не зважаючи на їхні провини, вони виправляться, коли подорослішають.
5. Якщо я люблю їх не зважаючи ні на що, вони відчуватимуть впевненість у собі, мою підтримку.

Дітям необхідна любов батьків - це одна з найголовніших потреб дитини. Висловлювати свою любов батьки можуть через:

- * дотик;
- * слова заохочення;
- * час;
- * подарунки;
- * допомогу.

Дотик – один з найважливіших проявів любові дитини. У перші роки життя дитини необхідно, щоб дорослі брали її на руки, обіймали, гладили по голівці, цілували. Тактильна ласка однаково важлива як для хлопчиків, так і для дівчаток. Коли виражаєте свою любов за допомогою ніжних дотиків, поцілунків, цим можна сказати набагато більше, ніж сло вами "Я тебе люблю".

Слова заохочення. Коли ми хвалимо дитину, дякуємо їй за те, що вона зробила, досягла сама. Проте не треба хвалити дитину надто часто, тому що слова втратять усю силу і смисл. Пам'ятайте, що кожна похвала має бути обґрунтованою та щирою. У спілкуванні з дитиною намагайтеся говорити спокійно і м'яко, навіть тоді, коли ви незадоволені. Слід менше вимагати від дитини й частіше просити її: "Ти не міг би...", "Може зробиш...", "Мені буде приємно, коли ти..."

Якщо у вас вирвалося грубе зауваження, слід вибачитися перед дитиною. Пам'ятайте, що постійна критика шкодить їй, бо вона аж ніяк не є доказом

батьківської любові. Кожного дня даруйте дитині приємні слова підтримки, заохочення, схвалення, ласки, які свідчитимуть про любов до неї.

Час - це ваш подарунок дитині. Ви ніби говорите їй: "Ти потрібна мені, подобається бути з тобою". Іноді діти роблять погані вчинки саме з метою, щоб батьки звернули на них увагу: бути наказаним все ж краще, ніж бути забутим. Проводити час разом - значить, віддати дитині свою увагу сповна. Форми сумісного проведення часу в кожній сім'ї різноманітні: читання казок, бесіда за сімейною вечерею, спортивні ігри, ремонт машини, допомога на дачі тощо. І як би ви не були зайняті, хоча б кілька годин на тиждень подаруйте не лише хатнім справам, телевізору, іншим власним уподобанням, а в першу чергу - своїй дитині.

Подарунок - символ любові тоді, коли дитина відчуває, що батьки дійсно турбуються про неї. Багато батьків використовують подарунки, щоб відкупитися від дитини. Діти, які одержують їх, починають думати, що любов можна замінити різними речами. Пам'ятайте, що справа не в кількості. Не намагайтеся вразити дитину ціною, розмірами й кількістю подарунків. Якщо ви хочете віддячити дитині за послугу - це плата, якщо намагаєтесь підкупити її - це хабар. Справжній подарунок дається не в обмін на щось, а просто так. Сюрпризами можуть бути тільки різдвяні подарунки та подарунки до дня народження. Інші подарунки краще вибирати з дітьми, особливо, якщо то є одяг. Подарунки не обов'язково купувати. Їх можна знаходити, робити самим. Подарунком може стати все, що завгодно: польові квіти, камінчики, чудернацької форми гілочки тощо. Головне - придумати, як його подарувати.

Допомога. Материнство та батьківство - це професії, і дуже нелегкі. З вами укладено контракт принаймні на 18 років, і робочий день у вас ненормований. Кожного дня діти звертаються з різноманітними проханнями. Завдання батьків - почути ці прохання і відповісти на них. Якщо ми допомагаємо дитині й робимо це з радістю, то душа її наповнюється любов'ю. Якщо батьки буркотять і сварять дитину, така допомога їй не радує. Допомагати синові чи доньці - не означає повністю обслуговувати їх. Спочатку ми дійсно багато робимо за них. Проте потім коли вони підростуть, ми зобов'язані навчити їх усьому, щоб і вони допомагали нам.

На кожному етапі розвитку дитини ми використовуємо різні "мови" нашої любові. Тому для батьків важливо обрати саме ту "мову" (дотик, подарунки, допомогу), яка веде до серця дитини.

РОБОТА З БАТЬКАМИ УЧНІВ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ

Для становлення особистості надзвичайно важливим є мікроклімат не лише шкільного колективу, а й колективу батьків. Багаторічний досвід учителів початкових класів дає змогу стверджувати, що успіху у виховній роботі з молодшими школярами можна досягнути тільки систематично творчо співпрацюючи з їх батьками. Лише за умов доброзичливої підтримки та допомоги батьків педагог зможе досягти належної ефективності навчально-виховного процесу, здійснити диференційований особистісний підхід до кожної дитини, урахувавши не лише її індивідуальні здібності, нахили, особливості темпераменту, але й середовище, у якому її виховують удома, — її родину, сім'ю.

Вихователь групи продовженого дня планує свою роботу з батьками в таких напрямках:

- удосконалення педагогічних знань, педагогічної культури взаємин; розвиток практичних умінь батьків у вихованні дітей;
- усебічне виховання дитини в школі та вдома; створення атмосфери взаємоповаги на принципах єдиного підходу до виховання і навчання дітей;
- демократизація і гуманізація всіх процесів виховання та навчання дітей у сім'ї;
- позитивний приклад поведінки і стосунків з оточуючими всіх дорослих членів сім'ї; систематичне залучення дітей до побутової господарської діяльності; виховання до праці дорослих;
- здійснення індивідуального, диференційованого підходу в роботі з сім'єю з урахуванням навчального рівня батьків, життєвого досвіду, участі батьків у вихованні дітей;
- формування психологічної готовності до навчання в школі шляхом постійної співпраці батьків і педагогів.

Для роботи з батьками учнів групи продовженого дня можна використовувати високоефективні методи і прийоми: анкетування, тестування, експрес-опитування, оформлення вітань, обговорення педагогічних ситуацій, індивідуальні й групові бесіди та консультації з батьками, відвідування сімей учнів, практичні поради і рекомендації з певної проблеми тощо. Роботу з батьками педагог організовує в різноманітніших формах (бесіда за «круглим» столом, лекція, батьківські збори, педагогічна вітальня, прес-конференція, педагогічний тренінг, вечір запитань та відповідей, ділова гра, педагогічний калейдоскоп тощо).

З перших днів навчання дітей у школі педагог разом із батьками працює над створенням навчально-виховного середовища, психологічно комфортного, емоційного, затишного, в якому утверджуються позитивні цінності, що відповідає пізнавальним потребам дитини, задовольняє ці потреби, сприяє самовизначенню та незалежному мисленню батьків і дітей. Вихователь разом із батьками так організовує співпрацю, щоб якомога краще сприяти розвитку допитливості, мислення, мовлення, пам'яті, уваги, уяви учнів, що є оптимальним для забезпечення всебічного розвитку особистості.

Педагогам і батькам слід пам'ятати, що ключем до успіху є бажання, наполегливість у роботі, доброзичливість до дітей, їх довіра. Толерантне ставлення "до дитячої індивідуальності, правильно організований навчально-виховний процес допомагають дитині почуватися потрібною, цікавою для дорослих і друзів, саме це стимулює подальше навчання учнів із захопленням, з відчуттям власної гідності, сприйманням себе як особистості.

Щоб співпраця педагога та батьків була ефективною, потрібне постійне спілкування. Але через постійну зайнятість батьків це не завжди є можливим. Тому ефективним заміником такого спілкування може стати анкетування батьків із питань, що цікавлять педагога. Вихователь проводить анкетування, аналізує його, робить відповідні висновки й використовує у своїй роботі.

ЧОМУ ДІТИ ТА БАТЬКИ НЕ МОЖУТЬ ПОРОЗУМІТИСЯ?

Для того щоб допомогти вам краще усвідомити свої стосунки з дитиною, пропонуємо невеликий «Тест для батьків».

- **Тест для батьків**

Поміж усіх речень необхідно визначити ті, які ви вважаєте правильними.

Діти не розуміють своїх батьків, тому що:

- 1) діти не бажають витратити зусилля, щоб зрозуміти батьків;
- 2) у дітей недостатній життєвий досвід;
- 3) у них бракує розуму, щоб зрозуміти очевидні для батьків речі;
- 4) ніхто не вчить дітей правильно розуміти своїх батьків;
- 5) діти розраховують на те, що батьки завжди їх розуміють;
- 6) дітям не потрібне розуміння, вони бажають тільки бавитися.

- **Що вам ніколи не дасть полегшення**

- Активний «відпочинок» біля телевізора, а також читання книги.
- Спроби звинуватити у своїх невдачах інших.
- Сплески бурхливих емоцій зі сльозами на очах та голосіннями.
- Бажання усамітнитися, щоб «плекати» свій поганий настрій.
- Снодійне.

- **10 способів порятунку**

- З'ясуйте, що саме вас турбує. Психологи стверджують, що проблема, витягнена з підсвідомості,— вже наполовину розв'язана. Для цього зовсім не обов'язково відвідувати психоаналітика. Розкажіть про те, що вас турбує, близькій людині. Це особливий психологічний прийом: проаналізувавши свою проблему вголос, ви з'ясуєте причини своїх бід і знайдете вихід із ситуації.
- Не вдавайте з себе нещасну. Жіночий організм може впоратися з подразниками краще, ніж чоловічий, завдяки гормону естрадіолу — природному антидепресанту, що знижує інтенсивність переживань. Тому перше, що рекомендують зробити психологи, коли вкотре матимете намір дріб'язкову проблему перетворити на маленьку трагедію,— знайти людину, якій би жилося значно гірше, і допомогти їй.
- Сплануйте свій день. Науковці відзначили, що для людини, стан якої наближається до стресового, час прискорюється. Тому вона відчуває значну завантаженість і брак часу. Упоратися з перевантаженнями дуже просто: сплануйте свої дії, розподіляючи їх за ступенем важливості, і дотримуйтеся свого плану.
- Не перебільшуйте! Люди, схильні до стресових реакцій, у будь-якій проблемі вбачають уселенську катастрофу. Насправді жахливі обставини у вашому житті

трапляються не часто. Тому звільніться від надуманих проблем, а також тих, які ви не здатні розв'язати.

-Навчіться володіти своїми емоціями. Наш мозок «за звичкою» викидає гормони стресу на будь-які подразники, що загрожують нашому спокою. Йому абсолютно байдуже — реальні вони або вигадані.

-Не забувайте хвалити себе щоразу, коли вам удається подолати хвилювання (наприклад,

купіть собі в подарунок шоколадку, модну сукню або цікаву книгу).

-Посміхайтесь, навіть якщо вам не хочеться.

Сміх сприятливо впливає на імунну систему, активізуючи Т-лімфоцити крові. У відповідь на вашу усмішку організм продукуватиме бажані гормони радості.

-Робіть фізичні вправи не менше ніж 30 хвилин на день. Замість того щоб відлежуватися в ліжку, розпочніть перегони. За твердженням лікарів, найефективніші антистресові види спорту — біг і спортивна ходьба.

-Приймайте вітамін Е — він підвищує імунітет і стійкість до стресу. До речі, цей вітамін у натуральному вигляді міститься в картоплі, сої, кукурудзі, моркві, ожині й волоських горіхах.

-Напишіть «лайливий» лист і спаліть його або розірвіть.